

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/ SECȚII
CU PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**
**Secțiunea B Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limbile altor
minorități și pentru românii din diaspora**
Etapă județeană/a sectoarelor municipiului București
13 martie 2026
Clasa a X-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele de mai jos.

A. În fine, mie mi-a fost foarte greu să-l înțeleg pe Emil. Nu ploua cu oameni sclipitori la noi în oraș, dar unii mai răsăriți tot găseai. Și, în loc să se întâlnească cu ei la o canastă, să discute politică ori să se aventureze în himerele lor legate de construirea unui patinoar olimpic și a unui cazinou uriaș, prefera să taie frunze la câini alături de mine, să mă alfabetizeze cumva, deși măcar atâta lucru, să scriu și să citesc, izbutisem să fur de la școală. De ce prefera așa? Limpede nu pot să spun nici acum, dar ușor, ușor mi s-a lămurit câte ceva. Poate a contat că îmi doream să văd ca bufnițele, în beznă, dincolo de forme și contururi, îmi doream din suflet, or o asemenea dorință nu se duce pe apa Sâmbetei ca mofturile sau ca poftele. În camera lui de la etaj, din casa doamnei Rugea, am căutat săptămâni în șir secretul, răbdător și încordat, am pășit pe drumul labirintic din cărți, frază cu frază, pagină cu pagină, o mulțime din termenii și formulările întâlnite mă făceau să cred că ornitologii vorbesc încifrat, ca niște spioni trimiși de păsări printre oameni, nu invers, am învățat pasaje întregi pe dinafară și am privit ilustrațiile până le-am tocit, iar la toate, permanent, Emil mi-a fost martor. Un martor discret. Și un fel de spectator, pentru că trebuie să fi dat adevărate recitaluri, involuntar, când mă ridicam în picioare, îmi înclinam capul într-o parte, îl țineam țeapăn, roteam doar gâtul și bărbia, mă străduiam să fac ochii cât cepele, mă concentram asupra fiecărui iris sperând că ar fi posibil să-i cresc diametrul ori să i-l scad, mă frământa dacă joacă și culoarea vreun rol și, mereu cu ciudă, regretând că am ochi albaștri și nu cenușii, apăsam pe întrerupătorul de la veioză, aducând noaptea în odaie. După un timp scurt sau lung, niciodată la fel, se auzeau râsul lui Emil și aplauze vagi. La început, la cele dintâi încercări de-a imita o buhă, îmi venea să plâng la reacția lui. Pe urmă m-am obișnuit și o acceptam, iar prin aprilie, când am înțeles că e nevoie să schimb metoda, am râs și eu în hohote, reluând ritualul în fața oglinzii, cu lumina aprinsă, ca să-mi fie clar cât de caraghios sunt. Nu e exclus însă ca, înainte de acel șir de reprezentații în care visam să fiu un copil-pasăre și sfârșeam ca măscărici, să se mai fi întâmplat ceva. În seara în care ne cunoscusem, la Bobotează, după ce mă miruise Ene Tilirici. Poate, repet, poate, Emil nu numai că s-a supărat atunci, ci, tocmai, a fost încântat că îmi băgasem nasul prin lucrurile și însemnările lui. Pare o fabulație, firește, o idee vanitoasă, dar e mai mult de atât, e intuiția, aproape convingerea că, așa cum Sfânta Vineri s-a lăsat înduioșată de fata moșului, și lui Emil i-a plăcut curiozitatea mea. Iar curiozitatea aia, nu ascund, s-a întins ca un lichid cald peste birou, peste mărunțișurile fără număr, medicamente, hărți, foi, atâtea și atâtea, de parcă o cană cu lapte sau cafea s-ar fi vărsat și le-ar fi năclăit.

Filip Florian, *Toate bufnițele*

B. Literatura este o experiență pentru că a citi – a scrie nu reprezintă doar un act care degajă semnificații, ci constituie o mișcare de descoperire. Ceea ce creează literatura este chiar această mișcare de descoperire. Cititul devine, deci, o operațiune de fabricare a unei mișcări de căutare și de inițiere în ceva care nu este cunoscut încă. Prin această mișcare interioară, cititorul face posibilă construirea unei noi identități, aceea de cititor-scriitor. (...)

Nu este vorba despre un individ care acumulează știință prin lectură, ci despre unul care acceptă că lectura îl schimbă. Literatura instituie deci, indirect, o mișcare care determină experiența ce conduce la mutația cititorului.

Văzută astfel, ca experiență a gândirii, literatura dă doar impresia că nu produce nimic concret, căci cititorul construiește, de fapt, o mișcare în care el devine actor al scriiturii mai degrabă decât scriitor. Asta înseamnă că literatura cere o lectură reflectată care să-i permită cititorului să intre în mișcarea interioară ce-l împinge spre scriitură. Aceasta este rațiunea de a fi a literaturii: să fabrice un spațiu de creație pentru și prin cititor. Nu servește la nimic citirea unei cărți dacă cititorul

rămîne prizonier în postura sa de cititor care parcurge pasiv rîndurile unui text, fără voința de a transforma acel text și de a se lăsa el însuși transformat. Asta spunea și Clémence Ramnoux cînd analiza filozofia lui Heraclit: „Nu este suficient că ai auzit sau ai învățat, nici că ești capabil să repeți, trebuie să fii schimbat. Nu este suficient să asști la ceremonie, trebuie chiar să fii prezent.“ Altfel spus, cartea ca atare nu inițiază pe nimeni, nu învață pe nimeni, nu comunică nimic. Singurul interes este că-l ajută pe cititor să se schimbe. Dar cum se explică, pînă la urmă, această schimbare prin lectură?

Transformarea este posibilă prin faptul că cititorul literar este cuprins de îndoială în propria sa lectură. Lucrurile nu sînt comune decît în spațiul limbajului comun, obișnuit. Prin lectură însă, cititorul intră într-un alt spațiu, cel al fabricării literaturii. Așa se explică de ce Blanchot vedea lectura mai pozitivă și mai creatoare decît creația însăși. Libertatea de imaginație a cititorului arată că acesta are în mod natural un spirit anticipator și creator în raport cu textul. Atenția lui e întotdeauna la pîndă, focalizată dincolo de cuvintele pe care ochiul le vede. Cititorul traversează cuvintele care se deschid spre o știință în așteptare. Astfel, conștiința cititorului este influențată de text, nu direct, prin sensul pe care-l poartă, ci prin felul în care se lasă pătruns de el. Aceasta este mișcarea de descoperire indusă de experiența lecturii.

Înainte de a citi, omul era fără experiență; după, și-a făcut experiența. Dar între ele, omul s-a schimbat, cel puțin așa se spune. Iar dacă această schimbare este posibilă, e pentru că experiența cuvintelor se identifică cu experiența ființei. În timpul lecturii, cititorul își trăiește propria experiență care-i aduce profit. Cititorul va ști să privească lucrurile cu inteligență, să se detașeze de carte și să vorbească apoi, și el, nu după carte, ci ca o carte, să vorbească natural. Cartea trebuie să trezească în cititor o spontaneitate, și nu o stare de fascinație și de supunere. Pe scurt, trebuie să-l determine să gîndească singur. Iată de ce în literatură nu povestea, informația, mesajul ce par a fi purtate de cuvinte contează, ci însăși experiența lecturii. „Orice cititor care, citind un roman, e preocupat să știe cum vor sfîrși personajele, fără să se întrebe cum va sfîrși el însuși, nu merită să i se satisfacă curiozitatea“, spunea Miguel de Unamuno încercînd un răspuns la întrebarea *Cum se face un roman?*

Literatura rămîne, pînă la urmă, singura activitate care-l împinge pe individ să vadă dincolo de el, să evolueze prin autodepășire și să se integreze astfel în lume.

Anca Călin, *Lectura e un mod de viață*
<https://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-si-opinii/tilc-show/lectura-e-un-mod-de-viata-595642.html>

Subiectul I

(25 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Ilustrează, prin două exemple, o funcție a comunicării identificată în fragmentul din romanul *Toate bufnițele* de Filip Florian. **4 puncte**
2. Prezintă perspectiva narativă din textul A. **4 puncte**
3. Explică un efect pe care îl are literatura asupra cititorului, așa cum reiese din textul B. **4 puncte**
4. Evidențiază un element de conținut comun celor două texte, valorificând câte o secvență relevantă. **4 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe din textul B: „Literatura rămîne, pînă la urmă, singura activitate care-l împinge pe individ să vadă dincolo de el, să evolueze prin autodepășire și să se integreze astfel în lume.“ **4 puncte**

Notă!

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 20 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(30 de puncte)

Imaginează-ți că ești naratorul-personaj din textul A. Redactează o scrisoare de 150-300 de cuvinte, adresată lui Emil, în care să îți exprimi recunoștința față de mentorul tău, un *martor discret* al transformării tale interioare. Data redactării scrisorii este 13 martie 2026.

Notă! Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrie un eseu structurat, de minimum 400 de cuvinte, despre *puterea transformatoare a lecturii*, pornind de la cele două texte și valorificând experiența ta în acest sens.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care *lectura* este importantă în viața unui tânăr;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date;
- prezentarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la *puterea transformatoare a lecturii* în textele date;
- stabilirea unor legături între experiențe de lectură/culturală și experiențe personale referitoare la *puterea transformatoare a lecturii*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Notă!

Respectarea, în eseu, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 400 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.